

Bağ-Kur'lunun Çilesi Ne Zaman Bitecek?

Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu, yani hepimizce bilinen adıyla Bağ-Kur, 1971 yılında 1479 sayılı kanunla kurularak 1 Ekim 1972'den itibaren ülke çapında hayata geçti. Bağ-Kur kanunu 1979 yılında 2229 sayılı kanunla büyük ölçüde değiştirildi.

Bağ-Kur yasasındaki hükümlere ve o zamanın şartlarına bakınca, Esnaf ve Sanatkâr ile Çiftçilerin nasıl bir cendereye sokulduğunu daha iyi anlıyoruz!

Büyük ölçüde yasal değişikliğin yapıldığı 1979 yılında, Türkiye'de ortalama yaşam süresi sadece 61,91 idi! Bağ-Kur'lu kadınlara reva görülen prim ödeme süresi 25 tam yıl, yani 9.000 gün ve en az 50 yaş şartıydı. Erkeklerin de 25 tam yıl (9.000 gün) ödeme şartı ile en az 55 yaş şartı konulmuştu. Her hangi bir nedenle 25 yıl ödeme yapamayanların yaş haddinden (kısmi emeklilik) yararlanabilmeleri için de en az 15 yıl yani 5.400 gün prim ödeme şartı ile birlikte kadınlarda 55, erkeklerde 60 yaş şartı konulmuştu. Anlayacağınız sistem neredeyse Bağ-Kur'lunun hiç emekli olmadan çalışıp ölene kadar prim ödemesi üzerine kurulmuştu! Sonraki yıllarda kadınlara biraz merhamet edip asgari prim ödeme süresini 20 yıla yani 7.200 güne indirdiler.

TBMM'de görev alan o zamanın Vekilleri, nasıl bir kanaat ile Bağ-Kur'lu küçük esnaf ve çiftçileri devlet gibi, holding gibi güçlü ve zengin görmüşlerse artık, Emekli Sandığı ile aynı şartları dayatmışlardı! Devlet kendi memurunun primini 25 yıl kesintisiz ödemeye muktedir olabilir ama, esnaf ve sanatkarlara böyle ağır bir yük bağlamak için vicdanlarını tatile çıkarmaları gerekmiştir herhalde!

Hâlbuki ilk kurulan sigorta kurumu SSK'ya bağlı çalışan işçilerin emekli olabilmesi için, kadınlarda 20 yıllık sigorta süresi dâhilinde en az 5.000 gün, erkeklerde 25 yıllık sigorta süresi içinde en az 5.000 gün prim yatırılma şartı vardı. 5.000 gün yaklaşık 14 yıl ediyor! Kadınlarda 6 yıla kadar, erkeklerde ise 11 yıla kadar boşluk verme ve işsizlik halinde müsaade ediliyordu. İşçi ve esnaf arasında bu kadar büyük bir iltimas farkının olması, elbette kabul edilebilir ve adil bir yaklaşım değildir!

Bir işçinin çalışmadığı dönemde maaşı ile birlikte SSK prim ödemesi de duruyordu. Bağ-Kur'lu esnaf ise o ay doğru dürüst ciro yapmasa ve hatta dükkânını geçici olarak kapatıp evinde otursa bile, Bağ-Kur prim ödemesi zerre miktar esnemiyor ve eksilmiyordu. Prim seviye basamakları yukarı doğru re'sen veya talep halinde yükselebiliyor ama aşağı inmesi mümkün olmuyordu. Bağ-Kur prim borç sayacının durması için tek çare Vergi Levhasını iptal eder gibi işyerinin kapanışını Bağ-Kur'dan da yaptırmasıydı. Oysa işsiz kalan bir işçinin son SSK priminden itibaren birkaç ay daha ücretsiz sağlık hizmeti alabilmesi mümkündü. Sadece prim ödenmediği için 5.000 gün sayacı duruyordu. Ama Bağ-Kur'lu esnafın borcu gözüktüğünden sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmasına izin verilmiyordu. Sonradan çıkan zorunlu GSS (Genel Sağlık Sigortası) ve işsizlik fonu destek ödemesi de işçiler için ayrıca pozitif bir fark oldu.

Bağ-Kur tescili zorunlu değilken, ödeme ve emeklilik şartlarının ağırlığı nedeniyle pek tercih edilmediği için, Vergi Daireleri ve Esnaf Odalarının kayıtları ile eş zamanlı re'sen zorunlu tescil kuralı getirildi. Bu borçtan kaçınamayan esnaf, bu sefer de 12 basamaktan en düşüğü olan 1. basamak seviyesinde sabit prim ödemeye başladı. Zaten ihtiyaç duydukları sağlık hizmeti için bu seviye yeterli geliyordu. Bağ-Kur tekrar esnafın aleyhine yeni kural çıkararak, 6. basamağa kadar re'sen zorunlu tescil dayatmasına başladı. 7.-12. basamaklar için de iki yılda bir isteğe bağlı yükseltme imkânı verdiler.

Bağ-Kur'un pençesine düşen esnafın hali, tıpkı Boa Yılanının sarmaladığı Ceylan yavrusu gibidir! Çünkü her nefes alıp verişinde çember daha da daralır! Asla genişleme imkânı vermez! Mesela 7. seviyede prim ödeyen esnafın işleri kötü gittiği, dara düştüğü bir durumda, gelir kaybı yaşadığını ispat ile beyan etse de Bağ-Kur prim basamağı asla düşürülmez! Prim tutarında azaltma mümkün değildir! Ödemeden kurtulmanın tek yolu iflas beyanı ile resmi kapanış veya işyerini başkasına resmi satışla devir yapmasıdır. Ödediği prim miktarına e süresine nispetle bağlanan emekli maaşının, diğer emeklilere göre hep düşük kalması da ayrı bir haksızlık boyutudur.

Sigorta primleri açısından SGK tarafında fazla fark olmasa da ödeyen açısından önemli bir tutar dengesizliği vardır. Son değerlere göre SGK primi için işçinin asgari brüt maaşından 1.401 TL kesilir. İşverene düşen ek pay ise 1.551 TL'dir. SGK tutarında bu bölüşme yapıldığından, iki tarafa da rakam ağır gelmez. Ama Bağ-Kur'lu esnaf kendi işinin süresiz mesaili işçisi olduğu gibi, SGK priminde de kendisinin patronu olarak 2.952 TL tutarındaki tüm ödemeyi çaresizce üstlenir. Bu rakamdan kaçış veya indirim de yoktur!

Zaten işyeri kirası, elektrik, doğalgaz, su gibi işletme giderleri hep "Ticari" oldukları, yani patron ve zengin görüldükleri gerekçesiyle katlamalı tarifeden uygulandığından, esnafın nefes alacak hali kalmadı artık!

Türkiye'de mütevazı sermayeler ile kurulan ve çoğu kez aile işletmesi niteliğinde bulunan esnaf ve sanatkâr teşebbüsleri ile tarım alanında yerel üretici olmak, artık kahramanlık boyutundan da çıkarak delilik haline getirildi. Bu gidişin sonu bütün yerel işletmelerin kapanması ve sermayenin büyük ve zalimce davranan güçlere aktarılmasıdır. Tarım kesiminin kendi ihtiyaçları için bile üretim yapması daha zararlı hale gelmiş, süpermarketlerden alışveriş yapmak köylüler arasında bile standart olmuştur.

Sermayenin hızla büyük denizler gibi dipsiz kuyulara akması ve toprakları sulayan dere ve nehirlerin adeta kurummasının acı faturasını hep birlikte yaşamaya başladık farkında mısınız? Sayıları iki elin parmaklarını geçmeyen dev market zincirleri perakende ve toptan tüketim piyasasıyla vahşice oynuyor ve tükenmez bir iştahla kar etmek için bizlere varlık zamanında dahi yokluk ve pahalılık yaşıyorlar. Küçük esnafın aradan çekilmesi, halkın daha çok sömürülmesine, devletin de acziyetle seyretmek zorunda kalmasına yol açıyor.

BAĞ-KUR'lu esnaf, sanatkar ve tarım müteşebbislerini kurtarmak ve korumak için neler yapılmalı?

- 1- Bağ-Kur ile SSK arasındaki zorunlu prim gün sayıları farkı düşürülmeli, SSK ile aynı Őartlarda sabitlenmelidir.
- 2- Esnafıktan vazgeçen, işyerini sağlık veya ekonomik nedenlerle kapatan veya devreden kişilerin, SSK'ya geçmeleri halinde uygulanan son 3,5 yılın (1261 gün) SSK primli olma Şartı askıya alınmalı, prim gün sayıları yeterli ise emekli olabilmelerine imkan verilmelidir.
- 3- Ekonomik darlığa düşen veya sağlığı bozulan esnafın işyerini geçici yada sürekli olarak kapatması halinde Bağ-Kur demeleri durmalı, GSS devreye girmeli ve en az SSK mensupları kadar sağlık ve işsizlik sigortası desteği verilmelidir.
- 4- Küçük esnaf ve sanatkârlar ile tarım mteşebbislerine uygulanan "ticari" sınıf doğalgaz, su, elektrik gibi giderlerinde; finansal büyüklük, işyeri ölçüleri, çalıştırılan insan sayısı gibi kriterlere değişen insaflı tarifeler uygulanmalıdır. Korkudan ışığına açamayan, buz gibi işyerinde çalışmak zorunda kalan esnafın gözetilmesi lazımdır.
- 5- Vergi kaydı ve esnaflık tescilini 8 Eylül 1999 tarihinden önce başlatan fakat çeşitli nedenlerle Bağ-Kur tescilini yaptıramayan (mesela Gölcük Depremi nedeniyle o bölgeler ve Düzce civarındaki Őartlar) esnafa Bağ-Kur tescilini makul rakamlarla aynı tarihlere çekme imkanı verilmeli, böylece son EYT yasasından faydalanma yolları ağılmalıdır.
- 6- Yerel işlemleri koruyan belediye hizmetleri ve kamu imkanlarında kolaylıklar sağlanmalıdır.
- 7- Esnafa dayatılan fahiş fiyatlı aylık beyanname giderlerinde, iş için kullandıkları araçların sigorta, vergi vb. masraflarında indirimler gelmelidir.
- 8- Esnafın zorunlu kayıt ile harç yatırmaya maruz kaldıkları Odaların ne yaptığı belirsiz ağalar tarafından Őahsi derebeyliklere dönmesi önlenmelidir. 20-30 yıl boyunca çöreklenen başkanlıklara zorunlu süre sınırı getirilmelidir.

Sonuç olarak; Esnaf ve sanatkarlarımız ile tarım üreticilerimiz memleketin öz sahiplerinden ve maddi-manevi kalelerinden! Onların soyunu tüketen her türlü oluşuma karşı durmalı, insanlarımızı girişimcilikten soğutan ve korkutan bütün haksızlıkları gidermeliyiz. Yoksa yetişen her gencimiz sanat, ticaret ve tarımda Őansını denemek yerine kapağı Devlete atmak için çalışacak ve gereksiz bir rekabet içinde boğulup kalacaktır. Esnaf ve tccarımızın varlığı ve devamı beka meselesidir! Dahası var mı?

ek Yasasından Esnafa Kırk Satır mı Kırk Katır mı?

Sınırlı bir girişimcilik denemesinin dışında, hayatım boyunca işçi veya memur statüsünde çalıştım. O yüzden esnaflık ve tüccarlıkla ilgili anlamlı seviyede bilgi ve tecrübe sahibi değilim. Genellikle sosyal ve manevi derinliği olan toplumsal meseleler veya emekçilerin haklarına yönelik ihlallere karşı, imkanım ölçüsünde yazdım ve konuştum. Esnaf ve tüccarlarla ilgili en iyi bildiğim konu maruz bırakıldıkları Bağ-Kur eziyeti ve haksızlıklarıdır. İnşallah sonraki yazılarımdan birisini de Bağ-Kur ve ayrıntılarına ayıracağım.

Bağ-Kur için araştırıp sosyal medyada yazınca, esnaf ve tüccar dostlardan “Hocam sen bize çek yasasıyla yapılan işkenceyi bir bilersen!” şeklinde bilgi ve sitemler gelmeye başladı. Önceleri tıpkı ehliyet affını talep edenlere karşı takındığımız, “Hem alkolle araba kullanmış hem de af istiyor şuna bak!” tavrına benzer şekilde, “Adam çekini ödememiş, alacaklısını zora sokmuş, Devlet de hesap sorunca yüzsüzce şikayet ediyor!” gibi bir algı etkisiyle pek ilgilenmedim. Ama gelen tepkilerin yoğunluğu ve haksızlık iddialarına da bigane kalamadım ve konuyu etraflıca araştırdım. Gerçekten de “Yuh artık bu kadar da olmaz!” dedirtecek bir haksızlık, dengesizlik, hoyratlık ve apaçık zulme dönen sistematik bir esnaf düşmanlığı gördüm!

2018 yılında ABD ile aramızda yaşanan Rahip Krizi odaklı döviz ve piyasa dalgalanmasına kadar, 5941 sayılı Çek Kanunundaki garabetten fazla kimse etkilenmiyordu. Piyasada çekle iş yapan esnaf ve tüccarların geçmişten büyüyerek yükselen iş hacmi ve güçlü ilişkileri, hak edilmiş güvenle kazandıkları saygınlıkları sayesinde, nahoş durumlar pek yaşanmıyordu. Bilerek karşılıksız çek yazma alçaklığını gösteren dolandırıcıların, en fazla tek atışlık vurgunları yaşanıyor ve onlar da hemen mimlenip piyasadan itiliyordu. Çek yasasının karşılıksız çek yazanlara nasıl işlediği ise fazla bilinmiyordu.

Özellikle mal ve ürün satışına dayalı ticaretin, hammadde aşamasından son tüketiciye teslimine kadar olan seyr-i seferine, çok sayıda kişi ve işletmenin dahil olduğundan, zincirin her hangi bir halkasında meydana gelen her sıkıntı diğer unsurlara da negatif etkiyle yansımaktadır. 2018 yılında ülkemize yapılan döviz temelli ekonomik saldırının neticesinde, mal ve hizmet piyasasının her aşamasında sarsıntılar, sipariş iptalleri veya ödeme güçlükleri yaşandı. Alacağına dayanarak çekle vadeli borçlanan esnaf ve tüccarların planladıkları ödeme dengesi bozulduğu için, vadesi gelen çeklerinin karşılıklarını

banka hesaplarına koyamadılar.

Rahip krizinin kötü etkileri silinmeden, 2019 yılı sonuna doğru başlayan pandemi sürecinde, piyasalarda anormal bir daralma, satış iptalleri, üretim ve tedarik güçlüğü, lojistik aksaması gibi çok yönlü sorunlar fırtınası yaşandı. Dünya genelinde idari ve ekonomik kapanmalar oldu. Pandemi atmosferi, zaten beli bükülmüş ve dengesi bozulmuş olan esnaf ve tüccarların üzerinden silindir gibi ezdi geçti. Sonuçta, vadesinde ödenemeyen çek sayısında patlama etkisi oldu. Bugünlerde dosyası tamamlanmış ve kesinleşen hapis cezası infazı bekleyen kişi sayısının 120 bini geçtiği biliniyor. Süreci devam eden dosyalarla birlikte çek yasası mağduru sayısınının 400 bin civarında olduğu söyleniyor.

Esnaf ve tüccarın sadece şahıs ve şirketlerden alacağını tahsil edemediği için dara düşmedi. Kamu kurumlarından alacakları olan bütün tedarikçiler taşeron sözleşmeli personel ödemeleri hariç hemen her alacağını normal süresinde tahsil edemedi. 2-3 yıla kadar sarkan ödemelerin, hiperenflasyon etkisiyle buharlaşan alım gücü yıkımı daha da derinleştirdi.

Papaz krizi ve pandemi dönemi, her ne kadar anormal gelişmeler de olsa alacaklılar açısından yapılması gerekeni değiştirmeyeceği açıktır. Alacağını tahsil edemeyen kişiler yasal sürece başvurduklarında, sonradan kendilerini de buna pişman edecek kadar garip ve zalimce kamu davranışları silsilesini de başlatmış oldular.

Devlet için hep söylenen bir söz vardır: "Devletimiz kadimdir. Atını nallamayı, itini bağlamayı iyi bilir!" Çek Kanunu uygulamasında Devletin bu özelliğinden ve kalitesinden uzaklaştığını, mazlum ile zalim, mağdur ile dolandırıcı arasındaki farkı gözetmeden topyekûn yıkıcı ve anlayışsız bir yol izlediğini, Çek yasası tuzağına düşen borçlu ve alacaklı yüzbinlerce vatandaşımız acı bir tecrübe ile gördü!

Alacağını tahsil edemeyen birisi, her ne kadar kanunsuz ve uygunsuz bulsak da çek-senet mafyasına müracaat ettiğinde neler oluyor? Alacaklı adına tahsile giden mafya elemanı borçluyu tehdit ve taciz ile ödemeye zorluyor. Tahsil edebildiği miktarın içinden bir kısmını alacaklının rızası ile hizmet bedeli olarak kendisi alıyor.

Çekini tahsil edemeyen alacaklı, Devletten yardım için başvurduğunda ise Mafyadan daha beter bir sürece düşmüş oluyor! Çek kanunu gereği çeki yazılan borçluya özel dosya açılıyor ve hemen kendisine şu meyanda tebligat yapılıyor: "Çekinin vadesi geldiğinde karşılığını hesaba koymadığın için doğrudan suçlusun! Neden ve nasıl olduğu Devleti ilgilendirmez. Borcunu ödemek için sistemin sana her hangi bir destek teklifi yoktur. Ne kadar temiz bir ticari sicilinin olduğu da önemli değildir. Kırk yıllık dolandırıcı ile, ilk defa çeki yazılmış bir esnafın Çek Yasası açısından zerre kadar farkı yoktur! Seni 1500 gün adli para cezasına çarptırıyorum! Bu parayı Devletin maliyesine yatıracaksın. Borcunun miktarından düşülmeyecek ve alacaklına da ödeme yapılmayacak! Eğer verdiğimiz süre içinde yatırmazsan seni doğrudan 5 yıl hapis cezasına verir ve hemen infazını uygulayım"

Devlete başvuran çek alacaklısının bütün işi borçlunun bilgisini ve şikayetini bildirene kadardır. Devlet çek alacaklısına tahsil ettiği para cezasından ödeme yapmaz. Borçlunun ödeme yapabilmek için neye ihtiyacı olduğuna bakmaz. Alacaklı sadece borçlu getiren bir aracı gibidir. Alacaklının bozulan ticari dengesini düzeltmek için de çek ilişkisiyle ilgili bir süreç başlatmaz. Alacaklı şikayetinden vazgeçse de borçlunun yakasını bu cezayı tahsil edene kadar bırakmaz!

Çeki yazılan esnaf veya tüccar Devlete haraç öder gibi cezasını yatırdıktan sonra adli takibattan kurtulur. İcra ve haciz yönüyle borçlunun işlem yapabileceği bir varlık kaydı olmadıkça kimse rahatsız etmez. Alacaklı zaten zora giren ödemesini para cezası veya hapis yatırdığı borçludan tahsil imkanı da bulamaz.

Zaten işi gücü dolandırıcılık olan tiplerin icra-haciz takibine karşı tedbirleri baştan bulunduğu için Çek

Yasasının öldürücü darbe vurduğu kesim namuslu ama dara düştüğü için ödeme güçlü yaşayan esnaf ve tüccarlardır. Üstelik, çek yasasının yıkıcı tahakkümünden borçlu tüzel kişiliğin yani şirketin tüm ortakları da ayrı ayrı işlem görürler. Bir kişilik cezanın hisse oranlarına göre ortaklar arasında dağıtılması bile yapılmaz. Hepsi ayrı ayrı tam cezalara çarptırılır. Bir defa bile bu muameleye maruz kalan şirketlerin ayakta kalması imkansız derecede zorlaşır. Yani Çek Yasasının kucağına düşen şahıs veya şirketlerin iflah olması, toparlanıp ekonomiye katılması hayal kadar uzaktır.

Bu garip ve zalim uygulamanın pençesine düşenlerin sayısı yüzbinlere ulaşınca TBMM'de 2021 yılı 7. ayında bir torba yasa teklifi ile çek yasası mahkumlarına hapis cezası infazını 30 Haziran 2022'ye kadar erteledi. Pandemi süresinin uzaması ve ekonomik krizin derinleşmesi yüzünden, Çek Yasası mağduru dosya sayısı 300-400 binlere kadar ilerledi. TBMM ve Hükümet soruna kalıcı çözüm aramak yerine, adeta pansuman tedbirler alır gibi yine infaz öteleme tarihini 31 Temmuz 2023'e kadar uzattı.

Çek Yasası faciasını durdurmak ve tekrarını önlemek için neler yapılmalı?

TBMM tarafından acilen yasal düzenleme yapılarak süreci biten ve devam eden dosyaların hapis cezası ile infazı kalıcı durdurulmalıdır.

Çek kağıdı bir senet değildir. Senet gibi kullanılması hemen yasayla önlenmelidir. Bankalar verdikleri çek kağıtlarının ardında sağlam durmalı ve karşılığı olmayan, teminatı bulunmayan çeklerin piyasada dolaşmasına mani olmalıdır. Çek karnelerini karşılıksız ve garantisiz vermemeleri, kesilen çeklerin mutlaka ödeneceği tedbirleri almalıdır.

Devlet, kendisine bir ödeme sorunuyla ilgili müracaat edildiğinde hemen çek-senet mafyası gibi ceza kesme ve tahsil eme derdine düşmemelidir. Ödeme güçlüğü yaşayan tüccar veya esnafın ticari sicilini bilirkişiler eşliğinde değerlendirmeli ve dosyanın talihsiz bir ticari zorluk mu yoksa dolandırıcılık mı olduğunu tespit etmelidir.

Dolandırıcılık halinde alacaklının haklarını önceleyerek tahsil ve cezalandırmaya gitmelidir. Dara düşen esnaf ve tüccar vakasında sorunun nereden kaynaklandığı analiz edilmelidir. Özellikle kamu kurumlarının ödemelerini geciktirmesi gibi bir neden bulunduğu, yaptırımlı yazışma ile kamudan alacak tahsilatının sağlanması ve dosyadaki alacaklıya transferi yapılmalıdır.

Dolandırıcılık dışındaki çek dosyalarında ağır para ve hapis cezaları verilmemelidir.

Piyasa şartları yüzünden ödeme güçlüğü çeken esnaf ve tüccarların kayıtlı vergi ve gelir beyanları, yanlarında çalıştırdıkları işçi sayısı gibi kriterler gözetilerek cansuyu niteliğinde ekonomik destek paketlerinden yararlandırılmalı, ödeme takvimleri iyileşinceye kadar kamu idaresinin yakın gözetiminde tutulmaları sağlanmalıdır.

Karşılıksız çıkan çeklerin ödenmesi için borçlu tarafından teklif edilen ödeme takvimimin alacaklı hakları ve piyasa şartları çerçevesinde anlaşılabilir noktaya çekilmesi için mali arabuluculuk sistemi kurulmalı, sistemin işlerlik ve güvenlik takibi Devlet tarafından yapılmalıdır.

Sonuç olarak;

Bu haliyle Çek Yasası uygulamasının makul ve sürdürülebilir bir yaptırım mekanizması yoktur. Piyasayı boğan ve iflah ettirmeyen, Devletin iyileştirici yönünü yok eden ve mafyadan beter davranış çizgisine taşıyan bu kanun ve ilgili mevzuatı acilen değişmelidir. Bankaların kolay ve risksiz kar odaklı keyfiyetlerine son verilmeli, bastırdıkları çeklerin namusundan ve işlerliğinden evvela bankalar sorumlu tutulmalıdır. Esnaf ve tüccarımıza hayatı dar eden, girişimciliği öldüren bu yapının acilen düzeltilmesi için gereğini Sayın Cumhurbaşkanımızdan ve Meclisimizden bekliyoruz.

EYT Mevzusu Neden Bu Kadar Karıştı?

1999 yılında AnaSol-M Hükümetinin çıkardığı 4447 sayılı kanundan sonra Türkiye'deki bütün çalışanların kaderi bir daha düzelmeyecek şekilde kötüleşen bir ivmeyle değişti. Halkın gözünü boyamak ve ikna edebilmek için reform gibi süslü kelimelerin arkasından her zaman mevcudu geriye düşüren negatif eksiltmeler ve hak kayıpları çıktı. Bu emek düşmanı, faiz ve sermaye dostu politikalar işçi, memur, esnaf, çiftçi, emekli fark etmeden bütün kesimleri hedefine koyarak ezmeye devam etti.

1999 yılında sadece emeklilik yaşı yükseltilmemiş, emeklilikte aylık bağlama oranları da düşürülmüştü. Türkiye'deki bütün Başbakanlar arasında gelmiş geçmiş en büyük emekçi dostu olan Merhum Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın başında olduğu Fazilet Partisi bu zulüm yasasını Anayasa Mahkemesine taşıyarak yürütmesini kısmen durdurmuş ve 2002 yılında son şeklini alan haliyle kademeli yaş ve prim sistemine geçilmesini sağlayabilmişti. 2002 yılındaki düzenleme yaşın yanı sıra SSK primlerinde de 5000 üzerine 950 güne kadar ilaveler yapılmasına neden olmuştu.

Bugünlerde Hükümetin Meclise sunduğu yasa teklifinde reklam ile vaat edilen aksine, sadece normal emeklilik yaşını 1999 öncesine çekmesi, kademeli prim sistemini iptal etmemesi, eski yasada 3600 gün sigorta ile kadınlarda 50 erkeklerde 55 yaşında hak tanınan kısmi emekliliği de geri vermemesi, aylık bağlama oranlarını 1999 öncesine getirmemesi, halkta büyük bir hayal kırıklığına ve kızgınlığa yol açtı. Çünkü bizzat sayın Bakanın ve parti temsilcilerinin ısrarla söylediği 5000 gün prim şartına istinaden eksiği olanlar kredi çekmiş, borca girmiş, kıymetli eşyalarını satmış ve SGK'ya doğum veya askerlik borçlanması adıyla ödemeler yapmıştı. Şimdi buna rağmen 5000 güne ilave çıkacak prim günlerini karşılamaları mümkün görülüyor. Zaten işsiz ve sıkıntı içinde bekleyen 240 bin EYT'li mağdura bir de işten çıkarılanlar ve borca girip bekleyenler de eklenince mağdur sayısında patlama yaşandı. Yapılan şey milletin duygularıyla alay etmeye döndü. Zaten lastik gibi uzatılan ve alt tarafı bir sayfalık kanun teklifi için aylardır ötelenen Meclis onayı yüzünden gerilen sınırlar, yeni mağduriyetler yüzünden boşalma noktasına geldi.

Dünyada, çalışma süresi uzadıkça emeklilik maaşı düşürülen bizden daha garip bir sosyal güvenlik sistemi yoktur sanırım. Emekçilerin alınteriyle kazandığı maaşlarına hiç dokunamadan kesilen SGK ödemelerine karşılık, 2008 yılında yine reform etiketli zulüm düzenlemesi 5510 sayılı kanunla yapılan Aylık Maaş Oranları budaması o kadar yüksek oldu ki, bizzat kanunu çıkaran Hükümetin kendisi bile

sosyal yardım seviyesine indirdiği bu maaşları ödemekten utanır hale geldiği için, seyyanen zam takviyesi yaparak en düşük emekli maaşını nihayetinde 5.500 TL seviyesinde tutturmaya başladı. Aslında seyyanen zam diye verdiği bir lütuf değil, aşırı kestiği aylıktan geriye bir miktar sus payı iadesi oldu.

EYT mevzusunun kardeş sorunlu akrabaları da var. Ayrıntılara girmesek de kısaca onları da anmış olalım:

1986'da çıkarılan staj ve çıraklık kanunu sonrasında stajyer öğrencilere yapılan yarı sigorta nitelikli sade sağlık sigortalarının, uzun süreli ölüm ve yaşlılık sigortası gibi işlem görmediği anlaşılınca, staj tarihi 1999 öncesi olduğu halde yok sayılanlar 2000 sonrası yaş hesabına tabi tutulduğundan, emeklilik yaşları bir anda 17 yıl fırlamış oldu. Onların talebi staj tarihinin sigorta başlangıcı sayılması ve gerekirse eksik kalan günler için prim borçlanma hakkının verilmesiydi. Bu arkadaşlara Staj Mağdurları diyoruz.

4447 sayılı kanunla emeklilik yaşı kadınlarda 58, erkeklerde 60'a yükseltildiği için işe yeni başlayanlar buna tabi oldu. 9 Eylül 1999 sonrası başlayanlar, sırf birkaç ay veya yıl farkı, hatta birkaç gün farkı yüzünden bu kadar yüksek bir yaş ilavesini haklı bulmuyor ve 1999 sonrası işe başlayanlar için de kademeli yaş sistemi getirilmesini talep ediyorlar. Bu arkadaşlara da 2000 sonrası Kademe Grubu diyoruz. Hatta kendi davaları için EMADDER adında dernek bile kurdular.

1999 öncesinde işçilerin boş veya uygunsuz kaldıkları dönemler de olabilir diye 25 yılda (erkekler) ödemeleri gerekli prim gün sayıları 5000 gün kabul edilmişti. Emekli Sandığına tabi devlet memurlarında iş güvencesi tam olduğu için tavizsiz 9.000 gün prim şartı konulmuştu. Çiftçi ve Esnaf olan tarım-ticaret ehli için işletilen Bağ-Kur'da ise tıpkı Emekli Sandığı mantığı ile, onlara her zaman para kazanan, zengin ve patron kişiler olduğu varsayımıyla yine tavizsiz 9.000 gün prim şartı konulmuştu. Ancak bugünlerde görüp duyacağınız gibi, çiftçi ve esnaf kesiminin büyük bir bölümü 9.000 gün prim ödeme imkanı bulamayan, borçlu veya eksik günlü kalmış durumda. Onlar da biz devlet miyiz ki en ağır şartları dayatıyorsunuz, yanımızda çalışan işçilerden daha fakir günlerimiz, iflas hallerimiz de oluyor, bu kadar yüksek gün sayısı hiç adil değil diyorlar. Onların sendika yerine esnaf odaları var ama hemen hiçbir hayırları olmayıp tepelerinde yıllardır lüks ağalık yaşıyorlar. Yani Türkiye'de çiftçi ve esnaf Bağ-Kur'lunun ne savunanı var, ne de hak arayanı. Bağ-Kur'lu vatandaşlarımız da ayrı bir mağdur grup oldu.

Kocaeli Gölcük Depremi sonrasında hizmet dışı kalan resmi kurumlar yüzünden Bağ-Kur tescili 9 Eylül 1999 sonrasında yapılanlar da hem Depremzede hem de geciken tescil mağdurları oldular ve EYT yasasından yararlanma imkanları kalmadı.

Kadınlarda sigorta öncesi doğum borçlanmasında bile haksızlıklar var. Hukukçu veya yurt dışında doktora yapan kadınlar şanslı ama diğerlerine bu hak tanınmıyor.

Nihayet başka bir mani veya kullanabilecekleri bahaneleri kalmaz ise, 28 Şubat 2023'de TBMM Genel Kuruluna EYT yasa teklifi gelecek inşAllah. Sayın Vekillerimizin ve hassaten İktidar partilerimizin dört gözle bekleyen EYT'li emekçi kardeşlerimizi daha fazla üzmeden 1999 öncesi haklarını eksiksiz iade etmelerini talep ediyor, en azından bu saatten sonra meseleyi siyaset üstü olarak değerlendirip kırdıkları kalpleri onarma fırsatı şeklinde kullanmalarını önemle tavsiye ediyoruz.